

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВЕСТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КУРСОМ ТА ПОЗИЦІЄЮ СУДНА

1. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник*. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

2. Караван Ю.В., Саніцька А.О., Ташиак М.С. *Нетрадиційні форми лекцій у вищій школі. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/15/karavan.php>*.

3. Коваленко А.Б. *Особливості застосування методів активного навчання при підготовці до професійної діяльності // Наука і освіта: Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України. – 2009. – № 5. – С. 77–81. Електронний ресурс. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/NiO/2009_5/1_razdel/koval.htm*.

4. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. *Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах*. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 180 с.

5. *Методика підготовки та проведення лекцій у Київському національному університеті внутрішніх справ. // Методичні рекомендації. За ред. Є.М. Моїсєєва. Електронний ресурс. Режим доступу: www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/nmr/doc*

6. Ортинський В.Л. *Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 427 с.

Стаття надійшла до редакції 30.07.2013

УДК [811.111:378.147]:656.61–051

Юлія Петровська, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови в судноводінні Херсонської державної морської академії, м. Херсон

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВЕСТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КУРСОМ ТА ПОЗИЦІЄЮ СУДНА

У статті розглянуто специфіку впровадження стратегії “keynote” у навчальний процес для формування англомовної стратегічної компетентності майбутніх судноводів, а також розроблено комплекс вправ для їхнього навчання вести спостереження за позицією та курсом судна різними методами.

Ключові слова: майбутні судноводії, стратегічна компетентність, комплекс вправ, вербальні та візуальні опори.

Лит. 12.

Юлия Петровская, кандидат педагогических наук, доцент кафедры английского языка в судовождении Херсонской государственной морской академии, г. Херсон

ФОРМИРОВАНИЕ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СУДОВОДИТЕЛЕЙ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ВЕСТИ НАБЛЮДЕНИЯ ЗА КУРСОМ И ПОЛОЖЕНИЕМ СУДНА

В статье рассматривается специфика внедрения в учебный процесс стратегии “keynote” для формирования англоязычной стратегической компетентности будущих судоводителей, а также разработан комплекс упражнений для их обучения вести наблюдения за курсом и положением судна разными методами.

Ключевые слова: будущие судоводители, стратегическая компетентность, комплекс упражнений, вербальные и визуальные опоры.

Julia Petrovska, Ph.D. (Pedagogic) Docent of English in Navigation
Kherson State Maritime Academy, Kherson

FORMATION OF ENGLISH STRATEGIC COMPETENCE OF FUTURE NAVIGATORS IN TRAINING OF MONITORING THE COURSE AND POSITION OF THE VESSEL

The article discloses specific features of the “keynote” strategy implementation into the teaching process of English language in order to develop the strategic competence of Future deck officers, and a complex of tasks is developed to familiarize them with different methods of ship’s course and position observation.

Keywords: Deck Officers, strategic competence, complex of tasks, verbal and visual prompts.

Постановка проблеми. Здатність майбутніх судноводів звітувати, робити записи у судновому журналі щодо прокладки, зміни курсу й положення судна, є запорукою успішного спілкування екіпажу під

час здійснення переходу, і отже основою безпеки судна в цілому. Проте згідно зі статистикою інституту морських досліджень Великої Британії відсоток нещасних випадків у морі у результаті неправильної інтерпретації і передачі інформації у

письмовій та усній формах за останні роки сягнув 24% (Review of Accidents...2011) і продовжує зростати, що свідчить про актуальність навчання студентів стратегіям спілкування, і зокрема стратегії keynote. Запропонована нами стратегія передбачає формування у студентів необхідних навичок і вмій свідомо варіювати природні професійно-орієнтовані опори: як вербальні (морські публікації, лоцманську картку, ГМССБ повідомлення, чеклисти), так і візуальні (навігаційні карти, маневрений планшет, таблиці, діаграми та ін.), і допомагає у лаконічній і послідовній формі компенсувати нестачу знань інших членів екіпажу щодо проведених спостережень за судном.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. У ході аналізу сучасних навчальних посібників та підручників з англійської мови для судноводів [1; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12], ми констатували, що вони не відбивають методики навчання більшості комунікативним, компенсаторним і когнітивним стратегіям спілкування, і отже не задовольняють Загальноєвропейським рекомендаціям [2] та сучасним вимогам національної програми [4] щодо мовної освіти майбутніх судноводів. Неорієнтованість навчальних матеріалів на формування стратегічної компетентності студентів розкривається у відсутності відповідних вправ, зокрема для впровадження вищезгаданої стратегії keynote. Вирішення окресленої проблеми полягає у розробці технологій навчання з урахуванням провідних методичних принципів взаємопов'язаного формування мовної, мовленнєвої та стратегічної компетентностей, та інтерактивності.

Метою дослідження є розробка комплексу вправ для формування стратегічної компетентності студентів в усному і писемному мовленні з використанням стратегії keynote.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою формування знань, навичок і вмій усного і писемного мовлення майбутніх судноводів на основі стратегії keynote нами було розроблено комплекс вправ. Послідовність введення вправ визначається інтерактивним принципом навчання [3; 5]. З урахуванням згаданого принципу робота над підтемою “Спостереження за позицією судна” / “Position observations” у межах теми “Судно на ходу” / “Ship Underway” розпочинається з презентації стратегії keynote, а також прийомів у її складі. Введення стратегії забезпечується групою комунікативних вправ для підготовки до читання/ аудіювання з метою зняття лексичних труднощів сприйняття інформації, а також вправами в аудіюванні/ читанні для обґрунтування ефективності використання стратегії у морі під час вирішення професійних питань. Наступний

етап – тренування майбутніх судноводів звітувати щодо курсу та позиції судна з використанням вищезгаданої стратегії, проводиться за допомогою некомунікативних або умовно-комунікативних вправ в усному і писемному мовленні з метою формування необхідних мовленнєвих навичок оперувати базовою термінологією з теми. На етапі практики мовлення, а також етапі розширення досвіду використання стратегії доцільно впроваджувати переважно комунікативні вправи у говорінні та письмі для розвитку мовленнєвих умій доповідати старшому за рангом офіцеру про зміни курсу судна, його позицію, та вести відповідні записи у судовому журналі.

У розробленому нами комплексі вправ формування знань, навичок і вмій студентів оперувати стратегією keynote відбувається у тісному взаємозв'язку з формуванням їхньої мовної і мовленнєвої компетентностей за допомогою різних типів інструкції до вправ. Кожний тип інструкції забезпечує різний рівень орієнтувальної основи дії і, отже, різний рівень складності вправи. Так, перший тип інструкції спрямований на ознайомлення студентів з прийомами стратегії keynote. Дібраний мовний матеріал для вправ, а також завдання для роботи з ним повинні фокусувати увагу студентів на доцільності оперування різними вербальними та візуальними опорами залежно від стилю пізнавальної діяльності для успішного звітування. Другий тип інструкції забезпечує студентів альтернативою щодо вибору виконавчої частини дії, тобто орієнтувальна основа дії у цьому випадку спрямована не тільки на аналіз мовного або мовленнєвого матеріалу, але й на вибір найбільш ефективного прийому у складі стратегії keynote для виконання поставленого завдання. Третій тип інструкції передбачає максимальну свободу дій студентів щодо вибору орієнтувальної основи дії, і отже, вибору прийому відповідно до сформованого у них стилю навчальної діяльності. Описані рівні складності вправи забезпечують можливість враховувати рівень сформованості мовної, мовленнєвої і стратегічної компетентностей у майбутніх судноводів. Продемонструємо специфіку впровадження стратегії keynote в інструкціях різних типів у комплексі вправ нижче.

Група вправ для підготовки студентів до аудіювання/ читання професійно-орієнтованої інформації під час ведення спостережень за курсом та положенням судна.

Приклад 1. Вправа комунікативна, рецептивно-продуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з мінімальним керуванням

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВЕСТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КУРСОМ ТА ПОЗИЦІЮ СУДНА**

Інструкція III типу: Discuss with other students the following questions:

- Have you ever plotted the ship's course for short or long distances? What factors can interfere with your voyage and how?
- Can the navigator change the ship's course from the planned one? What can be the reason for that?
- What sources should the navigator consult himself or the pilot to define the ship's position and her best course? What information can you get from the electronic chart display system and the pilot card below?
- What information can you get from the electronic chart display system and the pilot card below?

PILOT CARD (simplified)	
Call sign:	ZERO 25
Beam:	22 m
Length	154 m
Max draft:	10 m
Steering	
Propeller:	controllable left-hand
Time hard to hard	2 min
Full ahead	17 knots
Dead slow ahead	1,5 min
Engine	
Time ahead to astern	2 min
Emergency start	30 sec
Bow thruster	600 KW

Група вправ для визначення ефективності стратегії keynote під час навчання студентів аудіювання/ читання професійно-орієнтованої інформації щодо зміни курсу та положення судна.

Приклад 1. Вправа комунікативна, рецептивно-продуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу. Listen to the marine accident investigator and follow his investigation report below. Correct the false information in the report and check it with your partner:

- How many people and where entered the ship?
- What passage did the Master choose?
- What maneuver did the ship take at 22:18 hrs?
- What visual or verbal resources could the pilot use to monitor the rudder orders?
- How far ahead were the islands? How did the ship answer the rudder?
- What did the Master do to avoid islands?
- What did the pilot do to avoid collision?

Приклад 2. Вправа комунікативна, продуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з мінімальним керуванням

Інструкція III типу. Present an event line of the case and discuss with other students:

- What happened to the ship?
- What was the reason of the accident?
- Who was guilty? Why?
- Which technique from the frame below should have been used by the Master to warn about the ship's maneuvering data?
- Which technique from the frame below could have been used by the Pilot to avoid the accident?
- What helped you to restore the necessary facts?

Keynote strategy
To make clear and logical reports you should:
- use verbal prompts: nautical publications, pilot card, NAVTEX, radio warnings, checklists
- use visual prompts: charts /ECDIS, maneuvering board, tables, diagrams, pictures

Група вправ для формування лексичних навичок студентів звітувати щодо курсу та позиції судна з використанням стратегії keynote.

Приклад 4. Вправа некомунікативна, рецептивно-репродуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з частковим керуванням.

Інструкція I типу. The 3-rd Officer is mocking you about the ship's course and position. Listen to his report and make notes or draw pictures of the false information he gives. Which technique did you prefer?

Model: I took the first **fish** to the lighthouse at 16:35 hrs UTC.

Приклад 5. Вправа некомунікативна, рецептивно-репродуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з повним керуванням

Інструкція II типу. Listen to the ship's passage plans made by the OOW and fill in the missing words in the notes below. Which method did the OOW use to define the ship's position in confined waters: dead reckoning, bearings, running fix and cocked hat? What prompts did he use to report about the position in each situation?

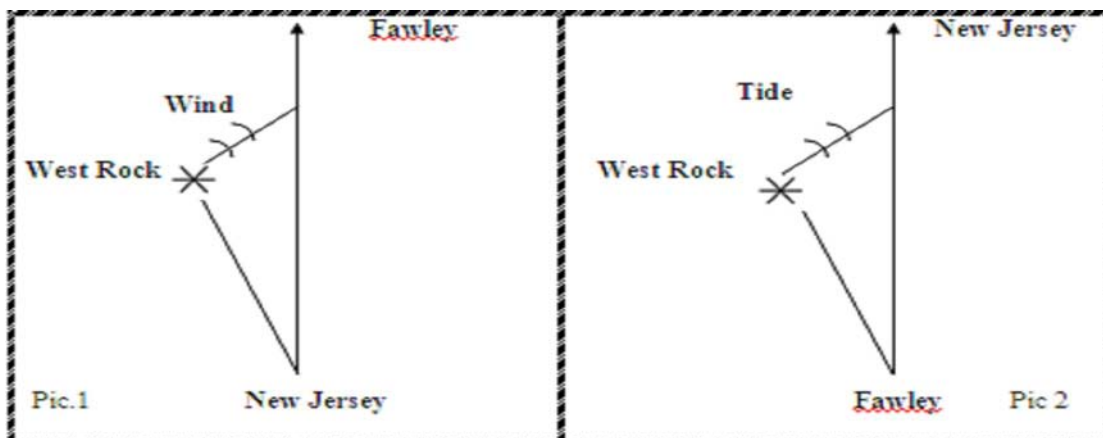
Model: The **intended** course of the ship was line Fawley 21-Jersey. So, I took a **fix** to find the start position Fawley 21. Then I used lines of Position Fawley 21-West Rock and West Rock – Jersey to make a **dead reckoning**. Dead reckoning of our position at 12:45 hrs UTC was **intersection** of Fawley 21-West Rock and West Rock – Jersey. West Rock – Jersey was the **drift** caused by draft. (*key: dead reckoning method, visual prompts: chart*)

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВЕСТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КУРСОМ ТА ПОЗИЦІЄЮ СУДНА**

Приклад 6. Вправа умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з частковим керуванням

Інструкція II типу. Look through the prompts from 1-5 and choose the one for each ship's track in task 5. What's wrong with other data? What prompts were more helpful to restore the voyage?

Model:

passage and mark all changes on the chart to show it.

Interview each other about the ship's voyage. Whose prompts were more helpful?

Приклад 8. Вправа рецептивно-репродуктивна, комунікативна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу. Listen to the method of ship observation by stars and correct the data in each

West Rock, 1 mile SW of Predicted tide Current Flood direction, 287 True NOAA, National Ocean Service				January 2013, Ebb (-) Direction, 142 True		
Day	Slack water	Max. Current		Slack water	Max. current	
	Time h.m.	Time h.m	Veloc knots	Time h.m	Time h.m	Veloc knots
1	0448	0734	+1.3	1114	1401	-1.6

Група вправ для навчання оперувати стратегією keynote для успішного звітування професійно-орієнтованої інформації щодо зміни курсу та положення судна.

Приклад 7. Вправа комунікативна, рецептивно-репродуктивна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з частковим керуванням.

Інструкція II типу. Work in groups. Group A: Listen to the ship's passage and make notes to answer the questions below. Group B: Listen to the ship's

Group A

- What was the ship's name?
- What was the first ship's heading?
- How many times did the ship change her course?
- What was the 2nd bearing?
- In what direction did the ship drift?
- What was the cause of drifting?
- What was the dead reckoning position of the ship?

line below. How did you collect all the data for celestial navigation?

Model: Date 14th Nov 2013, Time 07:59 UTC, DR 19° 42r WE, 086° 34rSE

Приклад 9. Вправа репродуктивна, комунікативна, професійно-орієнтована, без ігрового компоненту, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу. You're the Junior Officer on board "Calisto". Using your prompts from task 8 make entries about the ship's course and positions into the bridge log book below.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Answer: Розроблений нами комплекс вправ дає підстави стверджувати, що свідоме використання студентами різних видів опор, зумовлених стратегією keynote, забезпечує підґрунтя для успішного

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВЕСТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА КУРСОМ ТА ПОЗИЦІЄЮ СУДНА**

Sheet 1						
	Date	Time	Log	Course	Speed	Location
1						
2						
3						

Sheet 2						
	AWS	AWA	Baro	Comments		
1						
2						
3						

звітування важливої інформації щодо зміни курсу судна та його позиції. Формування стратегічної компетентності майбутніх судноводів за допомогою вищеназваної стратегії є можливим і доцільним у ході вивчення й інших професійно-орієнтованих тем, проте не повинно обмежуватись нею. Відповідно наступним кроком нашого дослідження є розробка комплексів вправ з використанням, зокрема, компенсаторних стратегій, рекомендованих радою Європи.

1. Беляя Ю.А. *Anglotar study English: [учебное пособие для моряков]* / Беляя Ю.А. – Соликамск: ОГУП “Соликамская типография”, 2002. – 374 с.

2. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* / Під ред. докт. пед. наук, канд. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

3. Мильруд Р.П. *Методика преподавания английского языка. English Teaching Methodology: [учебное пособие для вузов]* / Мильруд Р.П. – 2-е изд., стереотип. – М.: Дрофа, 2007. – 253, [3] с.

4. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Г.С. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуєнко та інші. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.

5. Тарнопольський О.Б. *Успішні презентації*:

[посібник для навчання ділових презентацій англійською мовою студентів економічних спеціальностей] / О.Б. Тарнопольський, Ю.С. Авсюкевич. – К.: Ленвіт, 2007. – 136 с.

6. Grice T. *English for Mariners. A two-level course book* / Tony Grice. – Münster: Westfälische Wilhelms-Universität, 2009. – 176 p.

7. Kluijven P.C. *The international maritime language programme: [an English course]* / P.C. van Kluijven. – 3-rd edition. – Alkmaar: Alk & Heijnen Publishers, 2007. – 416 p.

8. Logie C. *Marlins English for seafarers. Study pack 2.* / Catherine Logie, Erika Vivers, Allister Nisbet. – Edinburgh: Marlins, 1998. – 42 p.

9. MARENG Plus. *Lifelong Learning Programme/Project coordinator Anne E. Suominen.* – Center for Maritime Studies, University of Turku. – [електронний ресурс], 2010. Режим доступу: <http://mareng.utu.fi/index.html>

10. Nisbet A. *Marlins English for seafarers. Study pack 1.* / Allister Nisbet, Anna Whitcher Kutz, Catherine Logie. – Edinburgh: Marlins, 1997. – 220 p.

11. Sheppard S.T. *Merchant Navy.* / Captain Stuart T. Sheppard, Virginia Evans, Jenny Dooley. – Newberry: Express Publishing, 2013. – 41 p.

12. Taylor J., Goodwell J. *Navy. Career Path. Book 1.* – Newberry: Express Publishing, 2013. – 40 p.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2013

“Знання – ось та велика сфера, ось та велика сила, що стоїть вище життя, у якій саме життя знаходить свій смисл і своє виправдання”.

Олексій Лосєв
філософ

